

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.

Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne osira.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč.“

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente št. 12. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglaš in oznanila se računajo po 7 nov. vrstica v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javne zahvale, smrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravnistvo v ulici Torrente 12. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Okoličanske razmere.

(Konec.)

Kako bi se moglo pomagati temu očitnemu propadanju?

Glede zemljišč skoraj jim ni več pomočka, kajti razkosana so, da je groza. Tuji element se vedno širi v okolici; kupuje male zemljiščine dela od obubožanih okoličanov, ki jih skoraj zadovoljni prodajajo, ker po največ so zadolženi, ali jim služijo bolj v nadlego nego v korist. Okoličan živi večinoma od svojega priprostega rokodelstva; zvečer pride truden in spehan domu in ni ga volja posvetiti niti prostih ur obdelovanju zemlje.

Drugi obdelujejo sicer skromen košček zemljišča, ki jim je v del prišel, pri tem „lovijo“ sem ter tja kako „žurnado“. Zahajajo namreč dninarit h kacemu imovitejšemu kmetu, v kaki kamenolom, ali drugam ter tako uborno dalje životarijo. Le sem ter tja, kakor bele vrane raztresene, nahajajo v okolici imovitejše kmete, ki žive edino se baveč s poljedelstvom a še ti težko izhajajo ter mora njih ženstvo baviti se s perilom.

Po naših mislih dalo bi se tudi onim mikroskopičnim „posestnikom“ in poljedelstvu v okolici sploh še pomoči, ako bi se gledalo, da se razkosani deli pokupijo in spravijo v domače roke ter se ne dopuščajo dalje širiti oholemu Lahonu na okoličanskih tleh. Naša misel je ta: — Ne da bi se oddelki zemljišča oddajali tujcem, osnovali naj bi se po vsej okolici močna gospodarska društva z namenom, kmetijstvo pospeševati, okoličanske vinske pridelke na večjo stopinjo veljave povzdignoti in rešiti kolikor je še možno majhnih kmetij, združivši jih po mogočnosti in pustivši jih starejšemu bratu v družini. Pred vsem bi se pa moralo od vlade same daljno deljenje zemljišč zakonito prepovedati. *)

Naloga imenovanih gospodarskih društev morala bi biti, s pomočjo svojih udov pridelke zadnjih razprodajati ali vsaj vatanoviti več gostilnic, kakor tudi razprodajanje vina na debelo; majhne zemljiščne kosce naj bi ta društva po mogočnosti skupljala ter jih slednjič prepustila starejšemu dediču, zagotovivši se pri zadnjem za svoj izplačani denar. Ta društva, ki bi se lahko osnovala z skromnimi početki,

*) Taka postava že obstoji. Op. Uredn.

PODLISTEK.

Jastreb contra Grlica.

Češki spisal Svatopluk Čech; prevel M. Vrnilež (Dalje.)

Poljska zadeva gospoda Grlice dobivala je dan na dan večjo določenost in zakrogljenost.

Vedel je že ime poljskega plemiča, čegar so bili posneženi gozdi, kjer se je pripravljalo, da se s pokajočim Mazurom in z blede luno za hrabro probozi; vedel je že i čudovito historijo o širokem, rudečem obrunku, ki se v pošev črez ves obraz dotičnega plemiča vleče, ki pa ni kar nič na kvar prostosrčnemu izrazu njegovega istinito krasnega, staropoljskega obličja.

Za te lepe podatke se je imel gospod Grlica zahvaliti dvema gospodoma, s kojima se je bil v kavarni sešel. Seznanil se je z njima po srečnem slučaju. Igrala sta navadno vkup partijo šaha; kedar katerega od onih ni bilo, postal je drage volje gospod Grlica njegovim namestnikom, bil je odločno poražen in poznanje je bilo gotovo.

Iz radosti vsled zmage postal je gospod zelo zgovoren in je mej drugim gospodu Grlici poveril, da priskrbuje vsled

prav lahko bi postala sčasoma močnejša — v pravo diko okoličanov.

Delovati bi morala celokupno ter se sčasoma celo spojiti v močno društveno zadrugo, ki bi bila prava hipotekarna banka. S tem povzdignola bi se na višjo stopinjo poljedelstvo, ki se v sedanjem času v okolici zelo zanemara; povzdignola bi se tudi obrt, kajti delokrog društev bi se s časom lahko razširil tudi na obrtniško polje.

Marsikomu se boče ta ideja zdela težko izvedljiva ali celo nemogoča. Pomislivši pa na velik napredek, ki so ga storila razna gospodarska društva in hranilnice — sprevidi možnost izvršitve te misli. Vspeh bi taka društva gotovo imela najboljši in koristila bi narodu neizmerno, ker iztrgala bi ga polagoma iz tujega gospodstva ter mu pomogla do boljšega obstoja. Le srčnosti je za to treba in pravega naprednega duha.

„Kamen do kamena palača“ slovi staroznani pregovor. Skupnega delovanja, skupne volje in združenja moči, kakor tudi zaupanja drug v drugega in vstrajnosti v započetem delu nam je k tem silno potreba. Okoličan je delalen mož; ne boji se za svoj obstoj, dokler mu je dlan zdrava — a varčnost mu je tuja čednost.

Pred vsem treba bi ga bilo navaditi varčnosti in štedljivosti. Le prerad zaupa tujcem, v tem ko prezira nasvete svojih sorojakov misleč, da brez tujcev mu ni mogoče živeti in sorojaki njegovi mu svetujejo le slabo.

Samostojnosti nam je treba — in baš v to svrhu nasvetujemo osnovitev enacih društev, ki bi okoličanu do samostojnosti pomogle. Nikar več ne mislimo, ako služimo svoj kruh pri tujcu Lahu ali Nemcu ali izdajici slovanske, da moramo i duševno z njimi potegniti. Ne smemo tudi misliti, da nam je mogoče dospeti do take stopinje blagostanja, kakor naši sedanji gospodarji. Uže naravni zakon sam odredjuje enim večje, drugim manje imetje. Naloga naša naj bode — rešiti kar se še rešiti more. Brigajmo se tedaj za to in napnimo vse naše moči, da namen dosežemo.

Okoličani! zganite, gibajte se enkrat tudi vi in premislite slab svoj položaj in nastopke, ki iz njega lahko nastanejo. Vedno bolj dirjamo proti lastnej pogubi; sedaj je zadnji čas, da si še pomoremo.

svojega na daleč razgranjenega poznanja dobre zasebne urade in da si je v to svrhu vlastno posredovalno pisarno priredil.

Gospod Grlica je v tem spoznal, da ga usoda vabi in se je odločno izjavil, da bi on sam, ker še vedno opravila željen, takov dober urad prevzel, akoprav bi tega v gmočnem oziru ne potreboval. Tu je svojo umirovnino samovoljno za polovico zvišal.

Gospod mu je zagotovil, da mu hoče ustreči, ko bo mogel in ni opustil gospodu Grlici zatrditi, kakor hitro se kakovo primerno mesto najde.

A uže drugega dne odvel ga je v kavarno malo na stran in mu šepetaje povedal, da je včeraj popolnem pozabil neke bližnje okolnosti, ki je kakor navlašč po gospoda Grlice želji, se vé z dodatkom, ako ni na rodno zemljo navezan. Oni drugi šahovec je tajnik bogatega poljskega plemiča in je sedaj na odpustu, ob enem pa mu je naročeno, naj poišče za poslastva svojega gospoda nekoliko zmožnih, tukajšnjih uradnikov.

In to je bil početek poljske zadeve gospoda Grlice.

S tem naj bo sedaj končana suhoparna, vnanja delalnost mojega junaka. Postavil pa sem jo sem zategadel v svoji suhoparnosti, da spoznate tajni vir fantazije o prijazni izbi z razgledom na

Složimo se tedaj in pogovorimo se skupno, kako bi se dalo pomagati tem okoličanskim zlem. Izvednejši in zavednejši sorojaki okoličani! prebudite narod iz spanja in predložite mu slabo njegovo stališče — predložite mu je s živimi barvami in skušajte sorojake svoje prepričati.

Tudi gledé obrtništva in rokodelstva smo v tržaški okolici v zelo slabem položaju. Ob obrti ni tu govora, kajti v okolici je skoraj ni. In tudi rokodelcev nemamo na izbiro; malo jih je, ki bi se kaj odtegnoli od svojih sodrugov v rokodelstvu. Po največ poprime se onega rokodelstva, ki jim v najkrajšem času nujna gotovega zaslužka. Največ je kamenotescev, zidarjev in sodarjev — druga rokodelstva so v okolici premalo zastopana, iz česar prihaja narodu neizmerna škoda.

Tu je ugodnih tal za marsikako obrt, a treba je začeti ter ne puščati sovražniku v svojo sredo. Tudi v tem obziru bi gospodarska društva bila velike veljave.

Slednjič naj omenimo še mlekarstva.

O živinoreji tu ni skoraj niti govora, kajti pri majhnih koscih polja, pašnikov in senošetih, gospodar si ne more pričakovati zadostne krme in klajo. A za polje je živina prepotrebna; kajti nepogojeno polje sadu ne rodi. Količkej imovitejši posestnik mora radi tega imeti vsaj eno goved, da mu potrebnega gnoja daje. Pri bližini mesta, ki dosti mleka potrebuje in majhnih domačih potrebah na mleku, ni čuda, da si tudi marsikateri „kajžar“ svojo kravico omisli, ki mu gotovega dobička prinaša, izključivši stroške za seno in klajo. Z enako „živinorejo“ ali prav za prav prodajo mleka peča se naš okoličan še precej. A čuda je, da se mu tudi ta dobiček otežkuje in jemlje, kar se godi vzlasti z pretvoritvijo zasebnih pašnikov v občinske in osobito z novim davkom na vsako kravico, koji davek bi moral prenehati, pomislivši na revo okoličana, kakor tudi na to, da je kravica za gnojitev, čeprav majhnih delov obdelane zemlje, prepotrebna. Ali o tem spregovorimo morda o priliki še kaj.

S tem, da smo okoličanske odnošaje nekoliko opisali, kakor tudi naslikali prav našega okoličana, njegove boljše in slabše lastnosti — nismo hoteli nobenega žaliti, ampak govorili smo v splošno dobro; — rei publicae suprema lex — dobrostanje sorojakov bodi nam prva skrb!

gozd in o križem ležečih karabincih pod sliko Čenstohovske Matere božje.

Vrnimo se k notranjim rodbinskim zadevam.

Irenin god se je znamenito ponesel. Ne bom vas dolgočasil z opisovanjem sijajnih podrobnosti, opomnim le, da ni bila krona denašnjega dne sama potica, po koje obrobji so se ljubkali dražestni pastirji in pastirice v oblekah à la rococo, temveč velik buket svežih živih cvetlic, ki so vonjale iz kristalne vaze vsredi salona v vseh pomladnih vonjahu.

A dragocenejši nego ta po zimi ne navadna vonja zdel se ji je nimbus tajnosti, ki se je vznášal okoli cvetja. Za ranega jutra prinesel je buket postrešek s kratkim sporočilom: „Gospici Ireni“. A predno se je rodbina iz svojega iznenajanja vspametovala, bil je prozajični uročitelj poetičnega daru bog ve kje.

Po nepotrebnem vam pravim, da se je najprvo sem in tja ugibalo in potem dobro pregledalo, se li morebiti ne krije za kakim listkom rešitev zagonetke. Po tem nevspešnem delu pretresali so se vsi metulji, ki so kedaj okolu zore Irenine krasote ožje ali širje kroge risali. Slednjič vzela je obdarjenka priročni slovník cvetogovora na pomoč, da bi morebiti z njegovo pomočjo razumela tajnostna slovesa duhtečega sporočila.

Poprijeti se nam je tedaj dela, klicati, vabiti, podučevati in prepričevati vstrajno in odločno.

Vas, rodoljubi okoličanski, zadevajo v prvej vrsti te besede: Zberite in posvetujte se skupno, kaj bi bilo pred vsem vkrenoti. Čas je odmerjen, kratek — treba ga je tedaj dobro porabiti. Enaka društva so se v okolici uže pred leti ustanovljala samo z odmerjenim delokrogom. Manjkalo je zaupljivosti ljudstva, društva so samo životarila in še životare. Treba je, da se skupneje, zaupljiveje in resnejše poprimemo dela ter gledamo, da pomagamo kolikor je še mogoče temu okoličanskemu vidnemu propadu. Okoličani na delo! —

Levin.

Naši delalci in prihodnost.

I.

(Konec.)

Glede narodnosti so morali naši delalci marsikako gorko požreti. Ako se je hotel kdo kaj pritožiti pri svojih „kapih“ ni mogel tega storiti, če ni znal „blažene“ laščine.

Letos se je začelo zasipati morje pod av. Pantaleonom in sv. Savam onstran Škednja. Takoj v začetku so listi donášali vesti, da se bode potrebovalo na tisoče delalcev. Došlo je potrebnih revežev od vseh strani; ali žal, da se jih je morala večina vrniti od kodar so prišli. Podjetnik se je namreč zadovoljil z poldrugototino; kajti nekaterim tržaškim krogom je mnogo do tega, da se delo zatezuje. Mnogi Dolenjci, Stajerci, Korošci so se žalostni vračali domu, ker so jim potni troški požrli ono malo, kar so imeli prihranjenega. Furlanov se je malo vrnilo in imajo povsod prednost, da se jih vedno na bolje potiskuje — kolikor je to pri delu mogoče. Vlada, ki sama nadzoruje delo, sicer se vidno jezi, da delo počasi napreduje, no v srečo je onim organom menda pač vse eno, vsaj eneržije proti podjetji ni nikake, kar je gotovo včas podjetniku in onim, ki zavlačujejo odpravo proste luke.

Kako je pa pri delu? V jutro ob 5. uri mora biti vsak na delu do 7 zvečer z dvehurnim počitkom. Ustrašiti se ne sme nikdo žgočega solnca.

Prvikrat v življenji obžalovala je Irena, da je šepet cvetlic le pesniška licencija.

Ta kitica bila je za njo tolik in tako važen dogodek, da ji lahko istim pravom nekoliko odstavkov v svojem pripovedovanji posvetim, kakor moji kolege cela poglavja prvemu srečanju svojih srečnih ali nesrečnih ljubljencev. Bilo je to nemo priznanje ljubezni od neznanca. In to priznanje bila je istinitost, kojoj je Irena krčevito v roci držala, a nevidni darovalec gotovo prej ali pozneje odloži čarobno pokrivalo, ki ga njenim koprnečim očem prikriva. Ta dočasna nevidnost mu nikakor ni bila v škodo. Z novelami napojena dekliška obraznost izpolnjevala je prazno mesto za kitico z najkrajše postavlo svojih sanj in je zgrinjala tam vse telesne in duševne prednosti, prednosti rodu in imetka, h kojim je bila kedaj svoje tihe želje vspela. Le najnežnejša ljubezen mogla je to razkošno cvetje izbrati, le najboljši ukus ga je mogel v tako ugodno celoto urediti in ko si je sneča deklica predstavila, da so tekali prsti njenega idejala nad to deco umetne pomladi, ni se mogla vzdržati in pritiskala je na njo sladek, vroč poljub.

Zarela je v blaženstvu in ponosu. Vse je moralo z njo občudovati krasoto šopka, po njem je merila učinek svoje lastne krasote na tajnega darovalca.

(Dalje prih.)

Orodja pa dobe od podjetja pa tako, da kdor po lastnej krivici kaj poškoduje, mora to poplačati. Razzodba o krivici ali slučaji je pri nadziralci, (capo) ki pa lahko samovoljno odločuje. Lopate morajo delalci v obrobih v gotovem denarju poplačati. Tako ima podjetnik uže naprej prodano vse orodje v slučaji, da delo neha. Delalci so, je rabili v korist podjetniku in povrh tega še plačali. Ako jim koncem dela ostane obrabljeno in pohabljeno, kaj in kam hoče ž njimi? Ubogi delalec!

Za bolnico jemlje se delalcem 2% od plačila. Kje je ta bolnica in njeni zdravniki, to se ne vé, in Bog vé, ali tržaška bolnica pošilja račune podjetniku, ali dotični občini, od koder je delalec. Sicer so pa ti ljudje praktični: ako se kdo ponesreči, odvede se v bolnico; ako pa drugače oboli vsled prenapora, ali vročine, ali slabe jedi, treba da zaveže culico in hajd bolan, od kodar si prišel — čil in zdrav. Ubogi delalec! Plačuje se vsako četrto soboto. Ubogi delalec ne more prebiti toliko časa brez novega; vzame zatoraj na račun, kar se mu tudi da, ali le proti 2% odškodnine na teden. To pa je v nebo vpiljoči greh, da more delalec od svojega zasluženeega novca plačati podjetju ali njega pregledovalcem (kontrolor) 104% letnih! Ubogi delalec! Delalcu se to, od par forintov in le za en teden, malo zdi, vendar je zgornji račun istinit! Takih neobrezanih oderuhov pa nikdo ne lovi, in za nje „oderuški zakonik“ ne obstoji! Tako je lahko delati milijone in z njimi zidati krasne „vile“; vendar blagoslova božjega ne bode na novcu, na katerem tiči revežev kri! —

Lani so se sklenoli zakoni o nedelj-skem počitku. Vemo pa, da dotični minist-ster ne čuje tako vestno nad izvrševanjem istih, kakor dela to pri svojih zlovestnih šolskih naredbah, saj pri nas v mestu ne vidimo nikake promene. Kdo bi se upal na zakon natvezati tržaške Žido-Lahe!

Podjetnik je zatoraj prosil, da sme delati tudi v nedeljah in visoko namest-ništvo je takoj dovolj objavilo, saj je to njemu v korist; kaj to, če se ubogi dela-lec nikdar ne odpočije; ako se eden stroj polomi, nabavi se drug! K omenjenj do-volitvi pristavljen je pogoj, „da mora pod-jetnik delo tako urediti, da grede delalci lahko k sv. maši“. Vender se podjetnik zato ne briga in nikdo ga ne kara; kajti v nedeljah se prične delo ob 5. uri. Ako pomislimo, da so delalci skoro pol ure od-aljeni od najbližje cerkve v Škedenji, mo-rala bi biti sv. maša za nje ob 4. uri. Kaj bi pa rekli drugi župljani! Vidi se, da podjetniku ni briga za moralne dolžnosti svojih delalcev. Ko bi delo pričel ob 7. bi lahko vsak svoji dolžnosti zadovoljil, in to hoče gotovo pomeniti ona opazka. Posle-dica temu je, da propada pri delalcu kr-ščansko-moralni čut bolj in bolj, da počne res sam sebe ceniti po svojem delu in po-stane koncem tópa za vsako vzvišeno misel, za vsak blagi čut. Ni čuda tedaj, da se ga polasti želja za boljim materialnim sta-njem in je vsled tega jako poslušen za nove socijalistične projekte. Da izgine tudi čut narodnosti polagoma, to je samo ob-sebi umevno. Ubogi delalec!

Preprostemu človeku je pojem in čut o narodnosti jako malo intenziven, še manj pa razvit. Kruh, to je prvo in glavno vprašanje delalcu; kedar je tega dovelj, takrat se le je mogoče govoriti o višjih poj-movih. Videči zatorej ti siromaki, da se jih povsod nekako prezira, sramujejo se lastnega rodu. Ko sem nekega delalca od-govarjal, naj ne daje sinčeka vlaški razred, odgovoril je tako le: „Gospod, kam pojde z slovenskim jezikom? Še v Trst ne. Ko bi bil jaz znal toliko italijanski brati in pisati, kolikor slovenski, bil bi uže „nad-zornik“ pri delu.

Naj govorim, kakor hočem, samo da prislužim kruhek sebi in družini. Dobro je znati svoj jezik, pa tudi druge, in poslu-ževati se — čeprav po sili — istega, ka-teri nam zagotavlja obstanek. Mi nismo krivi temu, saj ljubimo sebe, zatoraj tudi svoj jezik; ali sila je sila, in zločin je na strani onih, ki se poslužujejo naše bede v svoje neplemenite svrhe. Kedar človeka domu prišedšega pozdravlja gladno čvka-nje peterih ali šesterih nedoraslih kljunov, pač mu ne preostaje časa ni volje modro-vati o jeziku in modrosti, o čemer več-krat nema ni pravih pojmov. K večjemu, da mu iz srca črez jezik pridrvi kaka ro-bata kletva na tujce „zemljelačne“. To je većinomoma vse, kar se stori v lastno ohran-itev proti tujcem; vsak pa lahko razvidi, da to ne more imeti vspeha. Delalca ne morete tolažiti s prihodnostjo; kajti on ima vsak dan potrebo in mora računati z okolnostimi, ki ga prav takrat obdajajo*.

Tako govore tudi mnogi drugi in težko jim je ugovarjati.

Žalostno a resnično! Kaj pa še le bode, ko se vsled propada posestev in kmetij delalski stan vedno bolj množi. Kapitalisti se ne upajo na podjetja in tišče svoj denar doma iz „ljubezni“ pred „obo-roženim mirom“. Ni zatorej nade delalcem za zaslužek. Prekomorci tujci izstiskavajo domačine bolj in bolj, in piscu je znano, da so šli naši okoličani celo na Dunaj iskat dela! Ko bodo enkrat dovršena pomorska dela, ni se nadejati drugih večjih tovarni-skih del, ker tem pomanjkuje tu pri nas bistvenega pogoja — vode! Edini spas revnemu delalskemu stanu bi bil morda: zabranitev tujcem v naše kraje in — do-mače delalske zadruge, o čemer tudi spre-govorimo o priliki v dopolnitev tega članka.

Govor državnega poslanca Karola Kluna

v 223. državnozborni seji dne 1. maja 1888.

(Konec.)

Drugokrat razsodil je deželni šolski svet, da stariši želé nemške šole, da za-torej deželni šolski svet ne more proti volji onih, ki vzdržujejo šolo, prominjati jezikovnih uredbe. Če pa drugi stariši, ki plačujejo za šolo enake ali še večje davke ne žele nemške, marveč — slovensko šolo, se prezirajo njihove prošnje ter se deželno šolsko oblastvo sklicuje na to, da se je izrekel proti temu krajni šolski svet. Tako se sučejo koroška šolska oblastva v ved-nem krogu; pred stariši sklicujejo se na občine, pred temi pa na krajne šolske svete, ti na stariše, tako da prošnje ubogih ljudi nikoli vlišane niso. In če se konečno strinjajo stariši, občine in krajni šolski svet (Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na desnici: Pu-stite ga govoriti!) in vsi skupaj (Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na desnici: Boste uže slišali!) zahtevajo slovensko šolo, tudi to ne pomaga in če gré dobro, je naravnost odbita prošnja, ali se prične preiskava, ki se konča z disci-plinarnim preiskavanjem ali z ukorom. (Po-slanec grof Lažansky: Pravo turško go-spodarstvo! — Poslanec dr. Steinwender: Kje je to bilo? — Klici na levi: De-ja! Goli uradni dokazi. (Klici na levi: Dejanja! Na dan z njimi! — Poslanec dr. vit. Tonkli: Mir! Mari je to omika? — Poslanec dr. Steinwender: Pomirite se, gospod dr. Tonkli! — Poslanec dr. Russ: Tonkli nas bode učil omike! On sega naj-večkrat v besedo. — Poslanec dr. vitez Tonkli: Nikoli nismo segali v besedo! — Poslanec Selásek: Molčali smo, ko je govoril Dumreicher!)

Jako označilen za oblastvo gledé slo-venskega pouka je nastopen dogodek. Po-družnica sv. Cirila in Metoda v Bistrici, ki ima namen pospeševati in podpirati slo-venske ljudske šole, hotela je zborovati na Vratih dne 22. m. m. Dnevni red je bil jako nedolžen, vendar je prepovedal shod okrajni glavar v Beljaku in sicer z izgovorom, da se je bati radi razburjeno-sti nemškega prebivalstva izgredev. Ven-dar ni bil nihče drugi razburjen, kakor okrajni glavar sam, ki si je hotel s pre-povedjo potolažiti razburjenost. (Poslanec grof Lažanski: Lep gospod to!)

Iz mojih besed morete zatorej spoz-nati, koliko vrednosti imajo trditve gospoda poslanca celovške trgovinske zbornice, ki je rekel včeraj, da posameznim narodno-stim dajejo vse brez izjeme s polnimi ro-kami. Iskali smo, a ničesar našli, kar bi nam bili dali. Gospod poslanec skliceval se je na Bosno in dal sijajno spričevalo tamošnji upravi. To je uže gospod posla-nec mesta Prage skréil na pravo mero, vender trditi si upam, da bi bili mi srečni (Tako je! na desnici.), ko bi bile pri nas take razmere, kakor so v Bosni, in ko bi vlada toliko skrbela, za nas, kakor skrbi skupno ministerstvo za Bosno. (Prav res! na desnici.)

Tam se ustanovljajo šole, grade ceste in železnice in varuje verski čut prebival-stva (Klici na levi: To vse se stori na deželne troške!) in jezikovna ravnoprav-nost je upeljana v večji meri, kakor pri nas.

Umevno je, gospoda moja, da so raz-mere, katere sem opisal, vzbudile veliko nevoljo mej slovenskim prebivalstvom, in da je nevolja še večja, ker so vse pri-tožbe na višja oblastva ostale brez odgovora. Navel sem nekaj slučajev. Opomnim še, da so se uže pred letom pritožili proti nemški šoli občina Bilčovas in trije krajni šolski sveti v Rožni dolini, a še sedaj niso odgovora dobili. (Čujte! Čujte! na desnici.) Tako se dotični prosilci ne morejo prito-

žiti na kompetentna sodišča in zahtevati svoje pravice pri upravnem sodišči.

Te nevolje, gospoda moja, ne bodo potolažile lepe besede, katere je govoril Nj. ekselencija v budgetnem odseku in danes tukaj (Tako je! na desnici.), ker smo uže večkrat slišali take lepe besede, ne da bi se vlišale terjatve slovenskega prebivalstva in vresničile resolucije. Ta nevolja je vedno večja, in zato je umevno, ako vsprejmemo besede, katere je govoril danes gospod naučni minister z neakim dvomom, da, z odločilnim nezaupanjem (Dobro! Dobro! na desnici. — Klici na desnici: Mi vsi!) in da nismo zadovoljni s tako garancijo, temveč da ji še-le tedaj priznamo vrednost, ako nam jo da zane-sljivejši porok, kakor je gospod naučni mi-nister. (Živahna pohvala in ploskanje na desnici. — Govorniku častitajo.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor bode sklican še le pozno v jeseni. Kakor javlja „Oester. Revue“ pride Liechtensteinov predlog koj v prvih sejah na dnevni red. Šolskemu odseku, ki ima ta predlog v pretresovanju, predani so bili vsi načrti, kako bi se dalo ta pred-log predrugačiti in izvršiti. O tej priliki go-vori imenovani list tudi o mogočem iz-stopu levičarjev iz državnega zbora. Le-vica se ne more po mnenju tega lista ozir-ati in naslanjati prav nič na preteklost. Razlogi nekdanje abstinence Čehov in stranke prava (rechtspartei) bili so ustavno upravljeni, kajti le na ta način jim je bilo mogoče protestovati proti nasilju, pod katerem so trpele cele kronovine in na-rod. Ti so imeli takrat narod za seboj; kako zaslanbo bode imela pa v mnogo-brojne stranke in strančice razcepljena levica? — Le naj izstopijo gospodje, to bode njih konec. Celo berlinski listi svaré avstrijske Nemce pred tako prena-petostjo ter jim svetujejo, naj se ne love za svrhmi, katerih doseči ni mogoče. S tem mislijo ti listi one pangermanske tež-nje, ki vodijo levice v njenem delovanju in ki so to državnozbornsko stranko pri-vedle tako daleč, da se na avstrijsko dr-žavno idejo nikdar ne ozirajo ter imajo vedno le Velikonemčijo pred očmi: Kak hrup bi zagnali ti gospodje in vlada z njimi, ako bi Slovani gojili slične težnje?!

Štajerski deželni zbor se snide kon-cem avgusta meseca za nekoliko dni. Pretresoval bode deželni proračun za leto 1889. Razpravljalo se bode tudi o pred-logu, da se zgradi v Celji deželna hi-ralnica.

Pregled političnih odnošajev na Hr-vatskem za vladu barona Khuena He-dervary-a daje nam „Agramer Tagblatt“ v članku o zaključanju hrvatskega sabora s temi besedami: „Naša porotna sodišča so suspendovana (za neodločen čas odstra-njena) in z njimi tudi neodvisnost sodni-kov; naš arhiv leži v Pešti, ogerske za-stave proglasila je većina sabora oprava-dnim pri nas, ogerski železniški uradniki imajo pri nas (po baš preustrojenem vo-lilnem redu) glasovalno pravico, če tudi nimajo na Hrvatskem domovinskega prava, ogerski učitelji morejo brez ovire biti premeščeni na hrvatske šole, raz, še celo železniških vagonov ne smemo razkuževati, ne da bi se bili prej sporazumeli z ogerskim ministerstvom.“ Za vse te predrugačbe hrvatske samouprave ima se zahvaliti ubogi hrvatski narod „narodnej“ većini sabora, ki je malovestno izdala svojo poprej samo-upravno in neodvisno domovino madjar-skemu nasilstvu.

O gersko naučno ministerstvo izdalo je naredbo, po katerej ne bode za naprej več „prejeta v prvi razred ženskih učite-ljišč nobena deklica zastoj. V zadnji čas izšlo se je bilo toliko učiteljic, da mi-nister ne ve kam ž njimi, zato hoče za-prečiti nadalje šolanje s tem, da zapre ubogim deklicam vrata v učiteljske, kajti po novi naredbi plačalo se bode za deset-mesečno obskrbo o Budapešti po 300 gld. in na deželi pa 210 gld. na leto. Še le v poznejših tečajih bodo gojenke, katerih ubožnost se dokaže in ki se pridno uče, oproščene vplače za obskrbo.

Vnanje dežele.

Na Ruskem praznujejo 900letnico krščenja Rusov. Te izredne slavnosti, ki se bode vršila v Kijevu, vdeležiti se tudi car in veliki knezi. V Kijev dospe celo deputacija iz Abisinije. Abisinski kralj je, kakor znano, pravoslavne vere in želi urediti cerkvene odnošaje v svojej

državi. V ta namen predloži abisinska de-putacija svetemu sinodu ruskemu o priliki kijevskih slavnosti na pergament napisano spomenico, v katerej bodo razjasneno glavne dogme abisinske in ruske pravo-slavne cerkve. Uže pred nekoliko leti pred-lagal je Negus, naj bi ruski sinod ime-noval biskupa za Abisinijo, ki naj bi z abisinskimi duhovstvom proučil cerkveno vprašanje ter izvedel popolno cerkveno edinost z Rusijo. Duhovniki člani abisin-ske deputacije imajo povelje to vprašanje zopet spraviti na dnevni red in prositi ru-ski sinod, da je kmalu reši.

Izdan je carski ukaz, po katerem bode letošnji kontingent novakov (rekrut-ov) povišan od 235 tisoč na 250 tisoč mož. Po drugem objavljenem zakonu po-daljšana je dejanska služba domobrancev. Cela službena doba določena je na 18 let; teh bodo služili 5 let dejanski (t. j. nepretrgoma).

Srbske kraljici Nataliji vzeli so edinega sina, kraljeviča Aleksandra si-loma. Nemška oblastva, ki so s prva pro-glasila, da uživa v Nemčiji vsakdo gostoljubnost, tem bolj pa srbska kraljica, so se prav in najkruतेgrešila proti temu zakonu. Policijsko oblastvo wiesba-densko prijavilo je kraljici, da jej vzame siloma sina, ako ga ne izroči z lepa. Tem grožnjam in nasvetu svojih sorodnikov ušla se je kraljica in izročila svojega ljubljena-policijskemu predsedniku. Ta ga je izročil generalu Protiću, ki ga je koj odpeljal v Beligrad. Nemška oblastva prepovedala so kraljici nadaljne bivanje na nemški zemlji. Ta ukaz iznenadil je ves prosvet-ljeni svet. Uboga kraljica ostavila je ne-gostoljubna nemška tla ter se odpeljala na Dunaj. Natalija kani se vrniti v Italjo, ako jej tamošnja vlada to dovoli. Ako bi jej Italija ne dala zavetje, vrne se domov v Rusijo. Povedali smo, kako grdo je po-stopalo dunajsko in peštansko novinstvo o tej zadevi. Tem vrednim židovskim ko-legom pridružilo se je glasilo železnega kancelarja Bismarka, ki je raztrobito v svet lažljivo vest, da je kraljica oborožila vse svoje sluga ter jim dala povelje se siloma ustaviti nemške policiji. Pred kra-ljičinim odhodom iz Wiesbadena dobili so nemški listi, popravek, v katerem kraljice Natalije častna dama protestuje proti tak-im vestim ter pravi, da je bil ves Wies-baden priča nasilju, s katerim se je po-stopalo proti hiši, v katerej se bivala skoro izključljivo ženske! To je res lepa udvornost. Kraljeviča Aleksandra sprejeli so v Belemgradu vsi ministri in vojska z vsemi častmi. Vsprejema vdeležila sta se samo avstrijski in nemški poslanik, kar se zmatra za protest proti ostudnemu postopanju kralja Milana proti kraljici. Kraljevič je zelo žalosten in vedno povprašuje, zakaj ni prišla tudi mati z njim.

Raznesla se je vest, da je ruski kan-didat za bolgarski prestol črnogorski knez Nikita, ki bi bival po nekoliko mesecev v Cetinji, nekoliko pa v Sofiji. Ta vest je še malo verjetna, kajti s tem imenovanjem bi ne bila zadovoljna niti Avstrija in morda tudi Nemčija sama ne, akopprav bi bil knez Nikita edini mož, ki ima vse sposobnosti prevzeti vladu bolgar-skega naroda.

Nemški cesar ukreal se je v ne-deljo 15. t. m. v Kijevu na pohod ruskega carja na brod „Hohenzollern“ ter plujo sedaj s celo eskadro, ki je pod povelj-stvom njegovega brata, nadvojvode Hen-rika proti Rusiji. Potoma misli iti v pohode v glavno mesto Danimarke in Švedske v Ko-danj in Stokholm. Na Ruskem v Peterhofu, v Gačini in drugod delajo velikanske pri-prave za cesarjev sprejem. Hočejo ga spre-jeti s pravo rusko gostoljubnostjo in v ta namen deluje vlada in meščanstvo vza-jemno. Viljem II. popelje se morda s car-jem tudi v Moskvo in v Kijev.

General Boulanger je v seji 13. t. m. stavil zopet predlog, da se zbornica razpusti. O tej priliki je hudo napadal vlado in zbornico, katere tako kakor je sedaj, po njegovem mnenju ne zamore prav nič; ona ima samo slučajne većine in negativne programe ter je uže izercpila vse može, ki bi mogli sestaviti dobro mi-nisterstvo. Ta in enaka očitanja izzvala so protest in generalu je bila dana cenzura po glasovanju cele zbornice. Boulanger je po drugem svojem nastopu v zbornici od-ložil svoj mandat. Pozval je ministerskega predsednika Floquet-a na dvoboj, v kate-rem je bil Boulanger precej teško ranjen; njegove slave in moči je pa s tem konec.

Te dni je bil odkrit v Parizu spome-nik Gambetti. Te slavnosti udeležil se je predsednik republike, ministerstvo in vsi visoki dostojanstveniki. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Govorniki so vsi poudarjali Gambette velikanske zasluge

za republiko ter naglašali, da je le v republiki rešitev Francije. Boulangisti niso kalili splošnega reda.

V pravdi angleškega lista „Times“ proti Ircem so zmagale „Times“. Ta list je o tej priliki še enkrat hudo napadel Parnella, vodjo irskih domoljubov ter mu očital, da je on in cela njegova stranka v zvezi z morileci Lorda Friderika Caren-dish-a. Parnell se je branil proti temu napadu v zbornici, a bržkone bode moral nastopiti pravdno pot proti temu listu. To so „Times“ tudi vedele, zato so premišljeno Parnella tako razžalile, da bi ga mogle potem uničiti, kajti „Times“ razpolaga z neizmernim kapitalom, Parnell je pa revež. Z denarjem se pa tudi na Angleškem kupi pravico.

DOPISI.

Iz tržaške okolice 15. julija. [Izv. dopis.] Slaba trava dobro raste. Enako je tudi z našimi takozvanimi „semmji ali šagami“. Osobito v z dolnej okolici postala je ta vsakoletna navada prava razvada ljudstva in mu škoduje ter je moralno uničujoča, ne da bi je kakor nekdanj razveseljevala in blažila.

Okoličanski semnji ali plesi na prostem postali so pravo židovsko tržišče, na koje se zbira vsake vrste pobalinov in malovrednežev meščanov, da tam čenčajo in zabavljajo nad vsem, kar je slovan-skega. Postali so pravo shajališče meščan-skih „šešolot“ in malopridnih žensk, med koje bi ponižno in sramežljivo slovensko dekle moralo biti sram zahajati. Ta meščanska zijala prihajajo z svojimi ljubimci, da se tu naskadejo in napijejo ter potem v mesto klafajo svoje umazane pesni.

V enake misli sem se vtopil neko nedeljo, videč trope teh razgaljenih žensk idočih od sv. Ivana proti mestu in srd me je obhajal. Na plesiščih sploh ni ničesa dobrega slišati, a če prideš na okoličanski „semmj“, jeza te obide, videčega polno slovenskega občinstva, a sredi njega tropa fantov — tudi slovenskih sinov — žgočih daril laškemu Bogu, namreč, prepevajočih italijanske nesramne pesni. Ko vidim takozvane „partarje“ v starookoličanski noši, zdi se mi, da vidim pred seboj štiri neumneže, ki se norčujejo nad nošo svojih prednikov ter jo izpostavljajo v zasmeš zagrizlim svojim sovražnikom. — Proti okoličanskim šagram si, draga „Edinost“, uže mnogo pisala in vedno grajala grde navade, ki se v njih dogajajo. Iste šagre so tudi v resnici graje vredne, ker izgubile so svoj nekdanji namen ter postale prave nemoralne zabave v veliko sramoto in kurupcijo našega ljudstva. Na njih zasramujejo se narodnost in šege naše, kvari se naše ljudstvo, ki je tako uže preveč navdahneno novodobnega duha; v moralno nevarnost so tudi našemu mlademu žensstvu, ki na njih čestokrat v svojo nesrečo telebi.

Od šager sploh ne prihaja našemu narodu drugega nego sramota. Proč tedaj z njimi! Občinski predstojniki in možje sploh morali bi delovati v to, da ta grda navada poneha ter se nadomesti z drugimi koristnejšimi zabavami, kakoršne so narodne veselice, besede, koncerti itd.

S tem bi se povzdignola tudi peha-joča narodna zavest. Res žalostno je vi-deti moralne zamote naših okoličanov. Sto-prav se je začel oživljati mej njimi na-rodni duh, opešal je kmalu in ne da bi se bila okolica kaj bolj pobrignola za svoje narodne pravice in s tem postala samostojna liki bližnjemu Italijanu ter si tudi gmotno zboljšala obstoj, opešala je uže začetkom in sedaj vedno bolj dirja v svojo duševno in materialno pogubo.

Tudi šagre pospešujejo to njeno po-gubo; tedaj: proč z njimi! Onim vrlim odličnjakom okoličanskim, ki se požrtvo-valno brigajo za probuditev lastnih soro-jakov, priporočamo, da se i šager spom-nijo ter jih odpravijo iz sredine okolice, nadomestivši jih z drugimi koristnejšimi zabavami. Na delo torej!

Domače vesti.

Za slovesno odkritje Dolenčevega spo-menika v nedeljo 22. t. m. ob 6. uri p. p. ustanovljen je nastopni program:

1. „Na grobu“; zbor.
2. Blagoslovljenje spomenika.
3. „Na gomili“; osmerospev.
4. Primeren nagovor.
5. „Nad zvezdami“; zbor.

Pozivljamo še enkrat vse rodoljube, znanke in prijatelja pokojnega, da se v obilem številu snidejo na pokopališču pri Sv. Ani ter izkažejo s tem ranjemu svoje spoštovanje.

Promocija. Danes, v sredo 18. julija bil je promoviran na dunajskem vseučilišču za doktorja prava gospod Miha Truden ml. iz Trsta. — Čestitamo mlademu doktorju in njegovej rodoljubnej obitelji.

Gosp. Ivan Resman, ki je bil premeščen iz Nabrežine v Borovnico, ostane, kakor izve „Sl. N.“ na svojo prošnjo v Nabrežini. Naravno je, da si želi miru, ker je bil v sedemnajstletnem službovanji svojem nič manj nego edenajstkrat premeščen!

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabrali so Proseško-Openski in Trebanski rodoljubi v veselej družbi pod Repentabrom for. 240. Hvala!

Občinski svet tržaški ima danes, v sredo 18. julija javno sejo z nastopnim dnevnim redom: 1) predložene promene načrta pravil za nova skladišča; 2) poročilo trgovinskega odseka o prošnji tvrde C. Vallon in drugov o zgradbi železnice na železne žice; 3) predlog šolskega odseka ob odpravi sedanjih beril v meščan-skih šolah; 4) prošnja za pozneje posojilo k točki „javni poduk, naslov XIV. ohranitev šolskih poslopij, ki niso privatno posestvo občine“.

Vabilo. Letošnji redni občni zbor druž-tva „Zveze slovenskih posojilnic“ se bode vršil dne 29. julija (nedeljo) ob 11. uri predpoludne v „Narodnem domu“ na Ptujem. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika o delovanju društva v l. 1887. 2. Poročilo tajnika. 3. Sprememba pravil. 4. Razni nasveti.

Celje dne 1. julija 1888.

Mihael Vošnjak,
predsednik.

O p a z k a. Izredni občni zbor bode sklical v Postojno v jeseni. K običnemu zbor pošlje vsaka posojilnica enega zastopnika; udeleževati se pa sme zborovanja tudi vsak za-družnik v zvezi stoječih posojilnic (§ 11. družtv. pravil).

Nepotrebno jadikovanje Nek tržaški italijanski listič izgubil je glavo, ko je zve-del, da se bodo odslej pri nas izdajale po-zivnice rezervnikom ob orožnih vajah v slovenskem in nemškem in ne več v nemškem in italijanskem jeziku. Pravi, da je nemščina „la lingua dello stato“ in italijansčina „quella del comune“. Kar se tiče prve izjave, nismo še nikdar čuli, da bi nemščina bila proglašena za državni jezik, vemo pa, da so v naši državi vse narodnosti enako-pravne. Deželni jezik pa je toliko slovenski, kolikor italijanski in izvestno bi moral baš po „diritto sancito, dalla storia e dalla legge“ imeti na š jezik prednost, in kdor temu oporeka, bi je si v obraz. Naših lju-dij nobena moč ne more siliti, da bi mo-rali znati italijanski, kakor se naših ita-lijanašev ne sili učiti se slovenščini. Ume-stno je, da se pošilja našim ljudem poziv-nice v jeziku, katerega razumijo, zatoraj: čemu toliko prahu in „slovesnega“ pro-ptestovanja??

Toča. Iz Gorice nam javljajo, da je v Goriški okolici pobila toča v raznih krajih vso žetev.

Vodovod Ljubljanski je, kakor poroča „Sl. N.“ načeloma vsprejet; dela se bodo razpisala še ta mesec in izvestno uže le-tos pričela. Mestni zbor odločil se je, da se voda napelje s polja Ljubljanskega in mesto je uže kupilo pri gozdišču pred Kle-čami za 4690 gld. blizo 10 oral zemljišč. Onde se napravi 4 vodnjake iz katerih se bode voda z stroji vzdigovala 20 metrov globoko nadanaga voda. Vodovod položil se bode poldrugi meter pod cesto, ki vodi iz Kleč do Pekovskega križa; potem pa po Dunajski cesti v mesto. Pritisk vode bo tolik, da jo bode moči v mestu napeljati 42 metrov visoko. Voda je izvrstna, stu-dena in bode v mesta napeljeno imela okolu 11° C. Za prvi čas se račun 3900 kubičnih metrov na dan, če bode treba, se množina vode lahko zviša do 4500 km.

Tombola v Gradu na korist zaklade za siromake bode v nedeljo 29. t. m. Dobička sta: činkvina 40 gld. in tombola 100 gld.

O zrelostnem izpitu na goriški gimnaziji piše nam prijatelj: Oglasili so se vsi os-mošolci za izpit, kateri je izdelalo od 20 le 13 učencev z dobrim uspehom; Odli-kovali so se pri izpitu 4 dijaki; prebilo ga je 9 dijakov.

Osmošolec Dragotin Schobert, prote-stant, sin tovarniškega vodje v Podgori, upal je, da bode oproščen izpita iz zgo-dovine. Toda profesor ga ni mogel opro-stiti, učenec se je moral podvržeti izpra-

ševanju, padel je za vse leto in sklenol ubiti se. 14. t. m. dobili so ga na dedo-vem vrtu — obešenega. Zdravnik našel ga je še gorkega, — toda vse prizadeva-nje oživeti ga, bilo je zaman. — Na vrtu viteza Böckmanna hoteli so dijaki praz-novati razhodnico in se še enkrat v družbi razveseliti, toda žalostna smrt sošolca pri-silila jih je, da so odložili celo stvar.

Prostovoljna požarna bramba v Gor-njemgradu priredi dne 5. avgusta 1888 v spomin 40-letnega vladanja Nj. Veličan-stva presvitelega cesarja Franca Jožefa I. velikansko slavnost združeno z blagoslov-ljenjem društvene zastave, brizgalnice in poslopja. Spored: 1. Dne 4. avgusta t. l. zvečer razsvitljava trga in večernica. 2. Dne 5. avgusta t. l. ob 4. uri zjutraj budnica. 3. Od 8. do 9. ure dopoludne sprejem gostov in družtev. 4. Od 11. do 12. ure cerkvena slavnost in blagoslovljene zastave, brizgalnice in poslopja. 5. Od 12. do 1. ure obed. 6. Od 1. do 2. ure vaja prosto-voljne požarne brambe. 7. Od 3. ure na-prej občna tombola z jako velikimi dobitki, kateri so pri g. glavarju na ogled. 8. Po tomboli prosta zabava na kegljišču. 9. Ob 8. uri zvečer ples. Vsa slavna društva in p. n. zasebnike, ki se mislijo slavnosti vdeležiti, prosimo uljudno, da nam nazna-nijo pohod vsaj do konca t. m.

ODBOR.

O posojilnicah na Spodnji Štirski piše „Zadruga“: Prašanje o ljubljanskej posojilnici vendar je enkrat rešeno in na-dejamo se, da bode začela prav v kratkem poslovati. Vsi Slovenci pozdravljamo ta zavod prav srčno in veseli, posebno mi Štajerci v zdajnem času, ko se nahaja skoraj pri vsakej zemljeknjižni vloži šte-vilki ena ali druga slovenska vknjižba in ako zagledajo naše štajerske hranilnice le črtico slovensko, zavrnejo ošabno vsako vlogo. Pa prošnje ali vloge, ki se pošil-jajo hranilnicam, skorej nobene več ni na Spod. Štajerju, ki ne bi imela kaki slo-venski vpis v ekstraktu, zatoraj si slehern lahko misli, kako nas tlačijo naše štajer-ske hranilnice, uvažujoč, da ni posestnika na Spod. Štajerju, ki ne bi imel opraviti z kakšno hranilnico na Štajerskem, pa za boga! to bode zdaj drugače. Samo eden slučaj: Uže dovoljeno posojilo ni izplačala štajerska hranilnica, ker je bila v ekstraktu edna slovenska vknjižba. Dotični notar piše hranilnici, da bode dal izbrisati dotično slovensko vknjižbo ter je vknjižil nemško, pa ukljub temu rekla je hranilnica, da ne izplača. Čujte zatorej in strmite, to je gola resnica; dotična stranka pa bode šta-jersko hranilnico za odškodovanje stroškov tožila. —

Jeli je pri naših razmerah na Spod. Štaj., kjer vladajo mogočno in nas z na-šimi novci tlačijo hranilnice, potem mo-goče uradovati slovensko? In smejo od-vetniki in notarji sploh to storiti z dobro vestjo proti svojim strankam? Ne delajo jim škode? To je samo eden izmed obil-nih razlogov za potrebo ljubljanske hra-nilnice.

Dolenjski Sokol omislil si bode svojo zastavo in nabira v ta namen darove.

Vojaški manévri na Spodnjem Šta-jerskem bodo od 9. do 12. septembra. Cesar bode stanoval v Slovenski Bistrici, cesarjevič Rudolf v Konjicah, drugi visoki dostojanstveniki v Celji. Ljubljanska 28. divizija nastanjena bode po okolici.

„Sl. Nar.“

Nesreče. Član veslarskega društva „Esperia“, Josip Alič podal se je v ne-deljo 15. t. m. ukljub prepovedi ravna-teljstva v majhnem čolnu proti Sv. Križu. V grljanskem zalivu pa se je čoln pre-vrnil in Alič je zginol v valovih. Mnogo ljudi na grljanskem kolodvoru in na pro-seškej cesti je videlo nesrečneža ali ni mu se moglo hiteti v pomoč. Ker Alič ni skušal zagrabit čoln niti plavati k bližnji obali, misli se, da je omedlel in našel nenadoma smrt. — 18mesečna hčerka seljaka Josipa Marza igrala se je v ne-deljo 15. t. m. sama pred hišo svojih ro-diteljev na Vrdeli, h. št. 567. Proti ve-čer vrnola se je mati domu in našla svoje dete mrtvo v bližnjem koritu za pranje, kamor je padlo igraje se in utonilo. Ko-rito je globoko samo pol metra. — V po-nedeljek 16. t. m. padel je 6letni deček iz okna v 2. nadstropju hiše št. 8 v ulici Pozzo bianco na dvorišče. Poškodoval se je jako nevarno in pravo čudo je, da ni obležal takoj mrtev. — Zopet in zopet kličemo: Stariši, pazite na svoje otroke!

Zblaznela je 25letna kuharica Josipina Luckmann iz Tolmina, v Durazzu. Priveli so jo z Lloydovim parnikom v Trst ter jo odpravili takoj v blaznico.

Policijsko. Kočijaža Franjo K. in Josip S. sprla sta se zaradi ničevnih vzrokov na borznem trgu. K. se je razgrel in z

velikim ključem udaril svojega druga po glavi in ga ranil tudi na levi roki. Spra-vili bodo vročkrvneža nekoliko dni v zapor. — Dva žejna težaka vlomila sta v gostilno v ulici Chiozza h. št. 45 ter od-nesla tri velike steklenice vina, vrednega 5 gld. Gasila sta si pa žejo nekoliko pre-več in zato je bilo policiji lahko najti ju.

Nauk, kako zasajati vinograde z ameriškimi trtami, da jih trtna uš ne more uničiti. To je napis knjižici, katero smo silno potrebovali. Spisal jo je g. Ri-chard Dolenc, vodja dež. vinarske sadjar-ske in poljedelske šole na Grmu, založil pa z ozirom na toliko važnost za Kranjsko vinarstvo deželni odbor Kranjski. Ta pre-koristna knjižica nas podučuje o vsem, kar je potrebno znati našim trtorcem in vi-nogradnikom, da se po možnosti obvaru-jejo pred silno veliko škodo, katero dela trtna uš z uničevanjem vinogradov. Ves poduk v tej knjižici je pojasnen z 14. po-dobami in obsega sledeča poglavja: 1. Zakaj moramo zasajati naše vinograde z ameriškimi trtami? 2. S katerimi ameriškimi trtami moramo na novo zasajati naše vinograde? 3. Kje dobiti ameriških trt? 4. Kaj početi z ameriškimi trtami? a) Kako cepiti ameriške ključe? b) Kako ukoreni-čevati cepljene ameriške trte? 3. Kako pravilno zasajati cepljene in ukoreničene ameriške trte v vinograd? 5. Kako obde-lovati v vinograd zasajene cepljene ame-riške trte? 6. Kako gnojiti ameriškimi tr-tam? — Gospod pisatelj se je pri pisanji te knjižice oziral še posebno na Do-lence, ker so v veliki nevarnosti, da jim lahko trtna uš v malo letih uniči ves vinski pridelek. Enako dobro došla pa je knjižica tudi vsem drugim slovenskim vinogradnikom, koder se je vgnezdila po-gubonosna trtna uš. Knjižica je spisana v lahko umljivem domačem jeziku. Če na-glašamo, da je spisal to knjižico naš sku-šen strokovnjak gospod Rihard Dolenc, je ob enem povedano, da je ves nauk v njej prekoristen in neohodno potreben našim trtorcem in vinogradnikom. („D. N.“)

Književnost.

Stritarjevih zbranih spisov izšel je 52. snopič. Vsebina: Ko bi človek vso videl in vedel. (Konec) — Hudi strie.

„Učiteljski Tovariš“ ima v 14. šte-vilki nastopno vsebino: 1. Kratkovidnost v šoli. 2. Knjiga Slovenska. 3. O poči-tovanju pri računstvu. 4. Učila. (Spisal J. Lapajne.) 5. O stalnih razstavah učil. 6. Književstvo in umetnost. 7. Dopisi. 8. Premene pri učiteljstvu.

Slovstvo (Nova, obširna in iz-virna knjiga) — Baš se začelja tiskati v g. Obizzi-jeveji tiskarni v Sušaku obširno, zanimljivo, izvirno povestno in poučno delo: „Strije Jeronim ali Zálipa, izgledna občina“ (Povest in obrzi iz slovenske dežele.) Spisal Fran J. Zakrajšek, zal. m. grof A. Obizzi. To delo obseza v dalekose-žnih črtah sledeče: Profesor Jeronim, rodom Slovenec, zelo krepka prikazen na duhu in telesu, vešč mnogim panogam znanostij in umetelnostij, skoz in skoz goreč rodoljub, da-si v nedomačej službi, vender stanovit ostavi v zoru svojega ži-venja, Sloveniji; po sreči še zelo imovit pridobilši si z ženskim vzorom lepote, stanu in duševne miline, neizmernega bo-gatstva itd. — povrne se po mnozih, tudi prebriskih osodah iz Italije, kder je v Milanu in Vidmu bil doslužil, v burnih vojskinih časih 1866. leta v Zálipo pri čarovitem baronišči Holmu, v domači trg, kateri s frakcijami vred z navduševa-njem, izgledi, z odpiranjem novih virov blagostana, z denarno podporo, kder treba, s povzdigo šolstva, kmetijstva in obrstva, z odprtjem sijajnega čitalničnega doma in telesnega zabavišča, z vednimi navodi k modremu premišljevanju življenja in duše tičočih se vprašanj pa tudi k umnej ob-činskej administraciji, pred vsem pa k narodnostnemu ponosu in rodoljubju in političnemu življenju — pretvori v iz-gledno slovensko občino. V tej zadači Jeronima podpirata kot zvesta pri-staša domači župnik in župan. — Vpletena je zelo ganljiva družinska po-vest, v katerej ima Jeronim kot sorodnik mrzlim sebičnikom in strije blagej a pre-nesrečnej Mariji kaj imeniten delokrog. Sledé mikavni obrzi iz dežele, šege in navade, razprave v raznih, tudi filozofičnih strokah, živopisni slovenskih krajev in na-ravnih prikaznih, osode hudobije, izdajstva in sebičnosti; približneja pojasnila daleko sežnih naredeb §. 19. tem. postav s filozofičnega stališča itd.

Da je delo skoz in skoz moralen sestavek srca in uma, to jamči njegov skozinskozi smoter, kateri kani, tu pa tam uže nekaj hirajoče slovensko navdušje zopet mogočno prešiniti in stalno oživiti po resničnem geslu: exempla trahunt. Kakor rimska cesta na nebu, tako vleče se po vsem delu živa nadeja v onstransko življenje in oči veseleči trobarvni žarkotrak zavednega rodo — in domoljubja. Iznad vekovitih stebrov katolištva sijejo v teh skromnih listih žarki omike za um in srečo.

Delo v ličnej opravi na več nego 350 str. vel. Ske bode stalo en for. Berilo je za mlade in stareje osebe obojega spola. Tu pa tam so celo dostojna mesta, „quae ipsa legat Lycoris“. Da bode torej blagi striji Jeronim vesel odpotoval v vse slovenske doline, na vse griče in gore slovenske, naj se oglasi prav veliko kupcev. V. č. gg. uredniki so pa toplo naproseni, nabirati naročnike, pri katerih naj se ti oglašiti blagovolje. Plati se o prejemu, najdalje tekem prih. oktobra. Imenike si izprosi svoječasno tiskar in založnik, m. gr. Ant. Obizzi, poobl. zemljemerec v Gorici, via Morelli, pri katerem se tudi naroča. To služi v poziv, Bog pa v pomoč!

Poziv. Zaupljivo obračam se na slovenske, hrvatske i srbske rodoljube, pozivajoč jih prijateljski, da se predplatijo ali naroče na tretjo knjigo mojih glasbotvorov, katero kanim v kratkem obelodaniti. Knjiga obsejala bode obširno i raznovrstno gradivo, ter nadejam se, da bode zanimala vsacega, ki se bavi glasbom ali petjem. Zadržaj knjige bode: 1. Guslam (I. Sundečić) za možki zbor; 2. Oj vstani solnce moje! (S. Gregorčič) za sopran ali tenor z spremljevanjem glasovira; 3. Bolgarska davorija (A. Askero) za možki zbor; 4. Polonaise za glasovir; 5. Veni, cviete! (A. Šenoa) za možki zbor; 6. Pitaš, dušo... (L. Vukelić) za bariton z spremljevanjem glasovira; 7. Proljetna pjesma (I. F. Gundulić) za mešani zbor; 8. Ljubiceca (A. Harambašić) za možki zbor; 9. Na gor! (M. Vilhar), dvospjev za višji in nižji glas z spremljevanjem glasovira; 10. Liep je danak proljetan (A. Harambašić) za možki zbor; 11. Kada mi zviezdo (L. Vukelić) za alt ali bas z spremljevanjem glasovira; 12. Tužaljka (F. S. Vilhar) za možki zbor; 13. Scerzo za glasovir; 14. Veselo! (F. S. Vilhar) za možki zbor; 15. Oj ti lane! (A. Harambašić) za možki zbor; 16. Spljetu (F. S. Vilhar) za možki zbor; 17. Gavotte za glasovir; 18. S Bogom! (F. S. Vilhar) za možki zbor; 19. V spomin Miroslava Vilharja (A. Funtek) za možki zbor; 20. Kaži mi! (A. Harambašić) za možki zbor; 21. Etude za glasovir; 22. Geslo (F. S. Vilhar) za možki zbor; 23. Mazurka (F. S. Vilhar) za mešani zbor z spremljevanjem glasovira; 24. Predigra k „Balkanskoj Carici“ (Nikola I.) za orkester, priredena za glasovir (četveroročno). Ker bodo tiskovni troški vsled obilega zadržaja visoki in ker moram iste v naprej plačati, prosim osobito dozdane naročnike svojih glasbotvorov, da mi izvolijo priposlati predplatni iznos — dva forinta —, kajti na ta način bode mi mogoče delo čim prej izdati. Od naših družtev i članov njihovih pričakujem izdatne podpore. Prva knjiga je popolnoma razprodana; ako bi se pak oglašil zadosten broj novih naročnikov, dal bi tiskati drugo izdanje. Cena prvej knjigi je dva forinta. Druga knjiga se more še dobiti po 1 for. 60 n. Končno javljam slavnemu občinstvu, da nameravam takoj za tretjo knjigo obelodaniti svoje najnoveje delo „Zvonimir, kralj hrvatski“, romantično opero v treh činih, i to v glasovirnem izvadku s popolno partituro za petje i popolnim tekstom. Da olajšam izplačevanje naročnine, nameril sem to delo izdati v treh knjigah, za vsaki čin jedno knjigo po dva forinta. Razume se, da izide delo kakor rokopis in da se proti javnosti pridržujejo vsa prava. Zahvaljujoč se jugoslovanskim rodoljubom za dozdane podpore, nadejam se čvrsto, da bodo tudi zdaj moje nastojanje uvažili ter dragovoljno odzvali se temu pozivu.

Spljet, v dan sv. Cirila in Metoda 1888.
F. S. Vilhar.

Dunajska borsa

Enotni drž. dolg v bankovcih	— gld. 81.—
„ „ v srebru	— „ 82.50
Zlata renta	— „ 112.30
5% avstrijska renta	— „ 96.55
Delnice narodne banke	— „ 873.—
Kreditne delnice	— „ 309.30
London 10 lir sterlin	— „ 125.—
Francoski napoleondori	— „ 9.90
C. kr. cekini	— „ 5.90
Nemšk. marke	— „ 61.17

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Javna zahvala.

Podpisani zahvaljuje se najiskrenije vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, kateri so se udeležili pogreba njegove mile sestre

ANE, omož. MIRK

v soboto, dné 14. t. m. Bog jim plati.

V Trstu, 17. julija 1888.

Fran Andrejčič.

Št. 248/o. š. s.

Razpis učiteljskih služeb.

Razpisujejo se službe: učitelja-voditelja na dvorazrednici v Povirju in na enorazrednici v Kobilaglavu, v Škocjanu, v Štorjah in v Škerbini ter učiteljice na dvorazrednicah v Povirju in v Tomaju, vse s postavnimi dohodki III. plačilne vrste.

Za službo učitelja-voditelja zahteva se sposobnost podučevanja v katoliškem verouku.

Prošnje naj se vložijo pri podpisaneu v dobi 6 tednov po razglasenju razpisa v časniku „Osservatore Triestino“.

C. kr. okrajni šolski svet
Sežana 7. julija 1888.

Želodečne bolezni ozdravi brzo in posvema

JERUZALEMSKI BALZAM

edina in nedossegljiva želodečna pijača. Da si človek izvoli pravi lek proti želodčnim boleznim, pač ni tako lahko, posebno dandanes, ko v trgovini prodajajo vsakovrstne enake leke.

Večina raznih kapljic, izleškov itd., katere se običajno kakor pravi čudeži priporočajo, niso nič drugega nego škodljiva smes. Edini **Jeruzalemski balzam** si je zagotovil valed svoje priproste sestave, odločno oživljajoče in želodečne živce hitro krepijoče moči **pravico prednosti** nad vsemi v tej stroki znanimi zdravili, kar dokazuje tudi se vsakim dnem večje prašanje po njemu. Ta balzam bogat na delajočih snovih kineške rebarbare, katere korenike je poznana zaradi njene ugodnega upliva na prebavljanje in čiščenje, je zanesljivo sredstvo proti težavam v želodecu odvisnim od slabega prebavljanja; zato pa ga vsi strokovnjaki in zvedenci priporočujejo proti neješčnosti, zabasanju, smrdljivi sapi, gnjusju, riganju, bacanju, proti hemoroidalnemu trpljenju, zlatenci in vsaki bolezni v črevesju.

Steklenica z navodom vred stane 30 novcev. 1—15

GLAVNO SKLADIŠČE U LEKARNI

G. B. PONTONI
v GORICI.

Skladišča v Trstu v lekarni Marka Ravasini i G. B. Rovis, na Reki v lekarni al Redentore, G. Gmeiner, v Korminu v lekarni A. Franzoni, v Tominu v lekarni E. Palisca. 11—25

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu.

Zavaruje proti požarom, provozu po suhem, rekah in morju, proti toči, na življenje v vseh kombinacijah
Glavnica in rezerva društva dne 31. decembra 1883
Glavnica društva gld. 3,300,000—
Rezervni fond ou dobičkov „ 536,622 02
Posebna rezerva dobičkov od zavarovanja na življenje 150,000—
Rezervni fond za podjetje na premikanja vrednostnih efektov 161,500—
Premijna rezerva vseh oddelkov „ 7,342,780 36
Rezerva za škodo „ 267,601—

V portfelju:

Premije, ki se imajo potirjati v prihodnjih letih „ 16,954,118 57
Skupni znesek v. h. škod plačanih od 1. 1838 do 1883 gld. 114,949,847 05
Urad ravnateljstva. 25—2
Via Valdirivo, št. 2 (v lastnej hiši).

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boleto in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z malimi novce malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carintia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirolilnicah in prodajalnicah jestvin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.

La Filiale della Banca Union TRIESTE

s' occupa di tutte le operazioni di Banca e Cambio - Valute.

a) Accetta versamenti in Conto corrente, abbonando
PER BANCONOTE: 3 3/4% c. preav. di 5 g. ni
3 3/4% „ „ „ 12 „
3 3/4% „ „ 4 mesi fisso „
4% „ „ „ 6 „ „

PER NAPOLEONI: 2 3/4% c. preav. di 20 g. ni
3 3/4% „ „ „ 40 „
3 3/4% „ „ „ 3 mesi „
3 3/4% „ „ „ 6 „ „

Per lettere di versamento in circolazione il nuovo tasso d'interesse andrà in vigore a partire dal giorno 16 rispettivamente dal 23 ottobre 1887.

In Banco giro abbonando il 3% interesse annuo sino a qualunque somma; prelevazioni sino a f. 20,000, a vista verso chèque; Importi maggiori preavviso avanti la Borsa. — Conferma dei versamenti in apposito libretto.

Conteggia per tutti i versamenti fatti a qualsiasi ora d'ufficio la valuta del medesimo giorno.

Assume per propri correntisti l'incasso di conti di piazza, di cambiali per Trieste, Vienna, Budapest ed altre principali città, rilascia loro assegni per queste piazze, ed accorda loro la facoltà di domiciliare effetti presso la sua cassa franco d'ogni spesa per essi.

b) S'incarica dell'acquisto e della vendita di effetti pubblici, valute e divise, nonché dell'incasso di assegni, cambiali o coupons, verso 1/8% di provvigione.

c) Accorda ai propri committenti la facoltà di depositare effetti di qualsiasi specie, e ne cura gratis l'incasso dei coupons alla scadenza.

d) Vende le Lettere di pegno 4 1/2% e 5% della Banca Commerciale Ungherese di Pest e le lettere di pegno 4 1/2% dell'i. r. priv. Banca Ipotecaria austriaca di Vienna.

Trieste, ottobre 1887.

Najboljši

papir za cigarete

18-26

je pristui

LE HOUBLON

francozki fabrikat Cawleyev in Henryev v Parizu.

Svari se pred ponarejenjem.

Ta papir gorko priporočajo gospodje dr. J. J. Pohl, E. Ludwig, E. Lipmann, profesorji kemije na dunajskem vsedilišču, radi njegove najboljše kakovosti, radi njegove čistote in zato, ker v njem ni nikake druge zdravju škodljive tvornice.

Pozor: Vsak naj pazi na naslednji podpis:

17, rue Béranger, a PARIS

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr.

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na 4-dnevni odkaz 2 1/2%
8- „ 2 1/4 „
30- „ 3 „
Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odgovodi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predumji.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gld., za vsako svoto po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlat ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marca 1888.

48—16

Tiskarna Dolenc v Trstu.